

- Tjörns kulturskola
sid 5-7
- Kultur ger klokare elever
sid 8
- Poesihörna i Storvik
sid 12-13

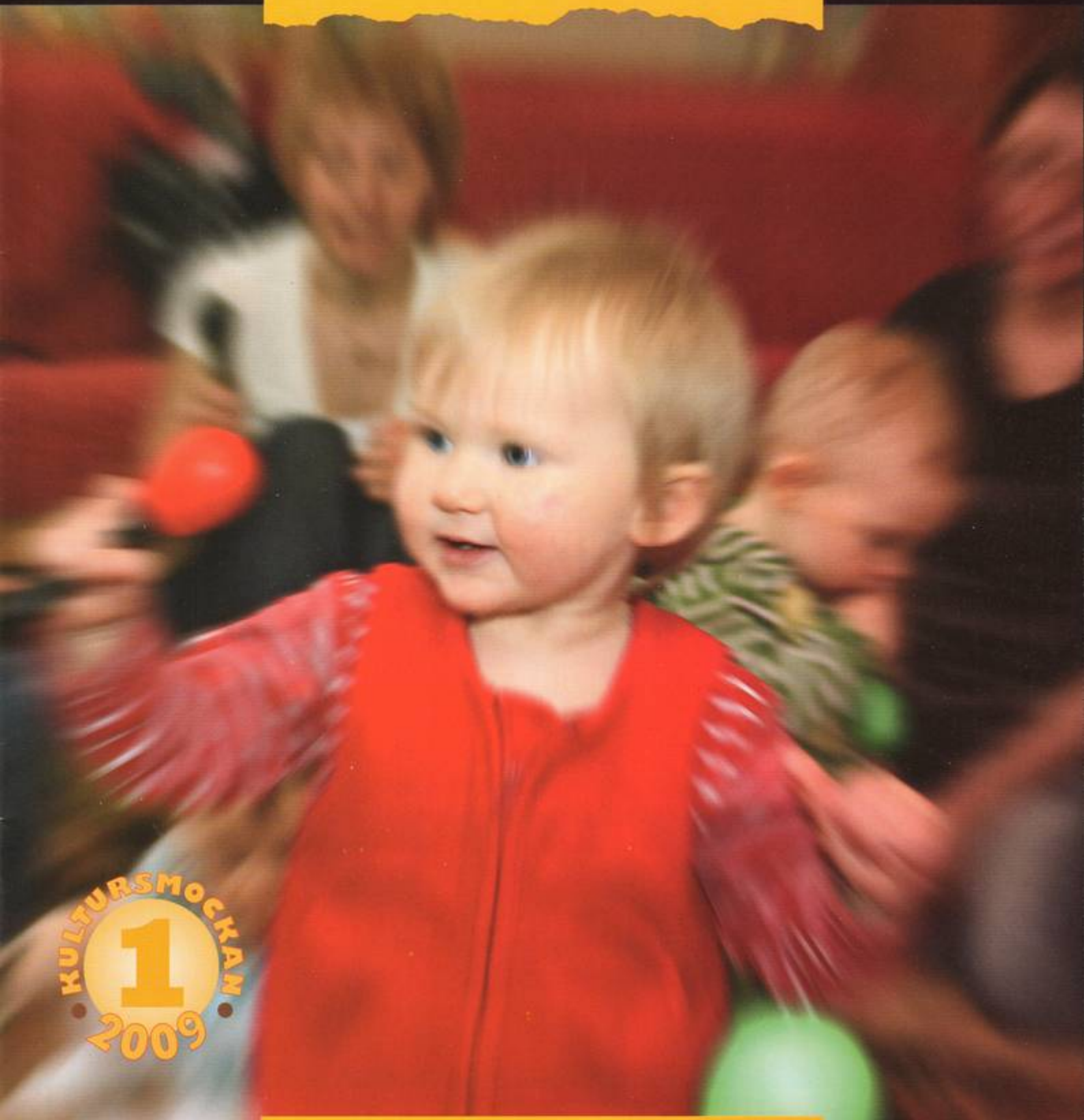
Kultur

Nr 1 FEB 2009

SMÖCKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

- Länsbevakning Dalarna
sid 14-17
- Rikskonserter bantas
sid 18
- Inför rikskonferensen
sid 22

KULTURSMÖCKAN
1
2009

LEDAREN

Vad är det då vi skall bevara?

Visst är det konstigt! Inget har egentligen hänt men ändå så har det hänt massor under det gångna året 2008.

Vi upplever just nu den mest kraftiga ekonomiska krisen i mannaminne. Helt utan förvarning, eller i alla fall, helt utan förvarning för oss som inte dagligdags ligger likt Joakim von Anka och räknar pengarna eller studerar ekonomiska skrifter.

Kriser har kommit och gått i världen under alla tider. Vissa har drabbat genom stora epidemier, naturkatastrofer eller krig. Det är naturligtvis omöjligt att jämföra och värdera vilken kris som varit störst eller mest illa men oavsett vilken grad av elände den för med sig så är olyckan stor för dem som drabbas, direkt eller indirekt.

Det är ännu inte på något sätt relevant att jämföra den ekonomiska kris vi ser idag med andra världskriget men det finns ändå anledning att försöka förstå och lära av historien för att därigenom om möjligt inte upprepa gamla tiders misstag, likväl som vi kan lära av gamla tiders lösningar och tankesätt.

Den offentliga sektorn är redan, och kommer med sannolikhet att bli, rejält drabbad av den ekonomiska tillbakagången. Intäkterna minskar och utgifterna ökar genom att behovet av stöd till utsatta individer och grupper blir allt större.

Återigen ställs politiken på prov. Hur skall de resurser som ändå finns användas? Vad är själva kärnan i det välfärdssamhälle som byggts framförallt efter andra världskriget? Vad är värt att försvara?

I nedskärningstider är det framförallt två mekanismer som jag ser som extra farliga:

* Alla slår vakt om sitt och helhetsperspektivet försvinner. Alla som har

möjlighet att påverka den politiska processen kommer att göra det utifrån ett *mycket* smalt perspektiv - nämligen att rädda sin egen verksamhet. Ambitionen att se helheter och samverka krymper till ett minimum. Här gäller det att överleva och då är den egna verksamheten alltid viktigast. Ett exempel på detta är att spara på musik- och kulturskolan när man vet att kostnaden med stor sannolikhet uppstår i andra sektorer av samhället, i form av skadegörelse och andra destruktiva beteenden. Med andra ord en kontraproduktiv åtgärd.

* Politiken blir rädd och förfaller till populism. Det vill säga: hur kan beslut tas om besparingar utan att riskera förlora röster?

Båda dessa mekanismer leder till att nödvändiga beslut om omprioriteringar styrs av irrelevanta argument.

Winston Churchill, en icke helt obekant statsmannapolitiker, lär ha ställts inför ovanstående problem just under andra världskriget. Situationen var den att de generaler som fanns i Churchills närhet krävde mer pengar till försvarsmakten. Man föreslog att premiärministern skulle plocka bort pengar från kulturbudgeten för att därigenom stärka försvaret. Churchills kommentar blev "vad är det då vi skall försvara?"

Min förhoppning är att det ute i de svenska kommunerna finns gott om kommunalråd och andra beslutsfattare som bär det Churchillska arvet vidare och ställer sig frågan: Vad är det då vi skall bevara? Ett samhälle utan identitet, utan kultur, upplevelser och utmaningar är inte ett alternativ.

Med tillönskan om ett Gott Nytt 2009!

PER SJÖBERG,
ORDF. SMOK

INNEHÅLL

i detta nummer

Ledare.....	2	Handlingsplan för folkmusiken ..	10	Rikskonserter drar ned.....	18
Tjörns kulturskola.....	5-7	Viktigt med VIVA.....	11	Helen rapporterar.....	20
Kulturen ska lyfta undervisningen	8	SMoK fick pengar.....	11	Trumpetfestival/brassfrossa.....	21
Hållbar lärarutbildning.....	9	Poesihörna i Storvik.....	12-13	SMoK:s Rikskonferens.....	22
		Länsbevakning Dalarna.....	14-17	Kulturnytt.....	23

KULTURSMOCKAN
SMOCKAN

KULTURSMOCKAN
DAUS TRYCK & MEDIA
893 80 BJÄSTA
TEL: 0660-26 61 00
FAX: 0660-26 61 10

ANSVARIG UTGIVARE
Per Sjöberg, SMOK

REDAKTÖR
Nils Ågren, 070-678 44 55
nissc.agren@telia.com

PROJEKTLEDARE/ANNONSER
Jan Dyllicki, 0660-26 61 05
jan.dyllicki@dau.se

Annonsprislista kan laddas ned som pdf-fil från hemsidan www.dau.se

GRAFISK FORMGIVNING
Johnny Altelind, 0660-26 61 31
johnny.altelind@dau.se

REPRO • PRODUKTION • TRYCK
DAUS Tryck & Media, Bjästa

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER

Per Sjöberg
Nils Ågren
Dag Krafft
Håkan Sandh
Hans Skoglund
Charina Widmark

OMSLAGSFOTO:
Lekbyrån på Tjörn
Foto: Carl-Erik Alphonse

SMOK
Sveriges
Musik- och
Kulturskoleråd
Kultursmockan utges av SMOK,
Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

Kultursmockan nästa nummer: s. 11.
Manusstopp för annonser: 23 februari.

Tipsa Smockan!

Tel: 070- 678 44 55
Nils Ågren

Tjörns seglats mot kultur- säkring

Följ med på en resa, där färden går från den lilla anspråkslösa musikskolan till kulturskolan som blev ett nav för en hel kommuns kulturaktiviteter för barn och unga.

Tå också del av den process som kan innebära en "kultursäkring" för samtliga elever på Tjörn. Möt Cathrine Berntsson och hennes personal i Tjörns Kulturskola.

För den som vill bara vill ro försiktigt utmed strandkanten väntar inga utmaningar eller förändringar, men om man vågar hissa segel och bege sig utomskärs, kan man få uppleva hur vinden ger fart i seglen.

Alla musik- och kulturskolor i landet är unika. De ledare, politiker och tjänstemän eller kvinnor som förstått vitsen med detta, kan i en kommun eller stad få en specialanpassad skola med en kulturverksamhet där alla elever kan hitta sin plats och sitt uttryck, och där hela samhället medverkar till elevernas utveckling.

Tjörn har stora tillgångar. Om man bortser från den fantastiskt vackra och inspirerade naturen, finns också en mängd kulturaktörer som bedriver sina verksamheter kommunalt, privat och i företag. I kommunen bor cirka 15 000 personer.

Cathrine Berntsson, idag rektor på Tjörn sedan åtta år tillbaka, tröttnade på "den lilla musikskolans dilemma", nämligen att endast kunna erbjuda ett fåtal undervisningstimmar till varje anställd på grund av ett för litet elevunderlag. Flera av hennes lärare hade också långa resvägar och svårigheter att kombinera

en arbetsplats med en annan.

Under sådana omständigheter är det lätt att mista kompetent personal och även elever. Detta i sin tur drabbar kvalitén i undervisningen och det kan också bli svårt att bygga upp nya ämneskurser. Drivs man dessutom av en vilja att samtliga barn och unga skall kunna ta del av kulturens uttrycksmöjligheter, behövde förutsättningarna ändras radikalt.

För att få till en utveckling för den unga generationens skapande och lärande genom kulturämnen, ville musikskolan samarbeta med samtliga skolor och förskolor på Tjörn, men också med andra lokala verksamheter och konstnärer som kunde passa in i sammanhanget.

Cathrine är inte mycket för att ro ut-

med strandkanten. Hon tog roddet och satte kursen rakt ut på öppet vatten. Med sig i båten hade hon en kreativ lärarkår och så småningom alla skolor, förskolor och en stor mängd av Tjörns kulturaktörer. Inom några år hade stora förändringar skett. Men hur? Ta del av Tjörns Kulturskolas erfarenheter.

Här är några viktiga "sjömärken" längs Tjörns kulturskolas farled:

Enkät. Cathrine skickade ut en enkät till samtliga musik- och kulturskolor i Sverige med frågor kring de basuppgifter som finns redovisade i Kulturskoleguiden. Därefter valde hon ut de skolor som storleksmässigt liknade Tjörn, för att göra djupintervju.

Cathrine Berntsson styr skutan på Tjörns kulturskola.

Mia Tudén ansvarar för Lekbyråns verksamhet där skolor och förskolor kan låna fantasifullt pedagogiskt material till undervisningen.

– Jag såg ganska snart att Tjörn var en av de absolut lägst ekonomiskt prioriterade skolorna i Sverige, säger Cathrine.
– Det var inte heller fråga om någon motvind, men det var stiltje!

Politikerbesök. Cathrine utnyttjade uppgifterna hon kommit fram till i enkäterna när det började dra ihop sig till val år 2002. Strax innan valet gjorde musikskolan en kort men kärnfull presentationsfilm som hon visade upp på barn- och utbildningsnämnden tillsammans med enkätresultaten.

Hon bjöd dessutom in sig till samtliga politiska partier och deras möten för att där få igång en dialog. Det gav effekt. Samtliga partier kompletterade sina valprogram med flera rader om musikskolan och varför man ville slå vakt om den.

Utvecklingsresultat. Efter valet 2002 blev det förändringar: I samband med att en av kommunens 7-9 skolor stod inför ombyggnad fanns även musikskolan med i projekteringen. Detta för att få bättre anpassade lokaler (om än i blygsam skala), för undervisning och ensemblespel.

Elevantalet ökade och de nya ämnena och ambitionerna blev förankrande bland både politiker och befolkning. Trots dessa framgångar lade sig iver, och redan året därpå märktes det att utvecklingen mattats av. Nu var det dags att börja det tuffa och krävande arbete som behövs när man verkligen vill åstadkomma en förändring. Det var dags att starta arbetslagets teamworkinsatser ombord på båten.

Chefsutbildning. Cathrine gick en CLS-utbildning i SMOks regi för att "kunna peka med hela handen", som hon så skämtsamt påpekar. Mellan år 2000 till 2006 ökades antalet ämneskurser utöver de traditionella musikskoleämnena med en mängd nya ämnen. Under den perioden nästan fördubblades antalet hela tjänster i musikskolan, från 3,5 till 6,5 tjänst. (Klassundervisning lades utanför tjänstegraden.)

Budgeten ökade under denna tid från 1,5 miljoner till drygt 2,5 miljoner. Förändringen bestod främst i en lyckad försäljning av musikskolans verksamhet till grundskolan och externa aktörer. Ett kvarstående problem var ändå "ryckigheten" i skolornas behov av musiksko-

lans tjänster. Ibland ville man köpa undervisning, ibland inte. Tanken på en "kultursäkring" växte sig starkare.

För att vara säker på att få alla berörda beställare av undervisning med sig, och för att kunna permanenta musikskolans tjänster, var det viktigt att komma med ett erbjudande som alla kunde tjäna på, ett slags win-win koncept. Tjörns barnkultursekreterare Ida Kaivola, som arbetar inom kultur- och fritidsförvaltningen och Cathrine enades om att de hade ett gemensamt uppdrag men med olika ingångar, nämligen att ge barn och unga på Tjörn ett bra kulturutbud.

Cathrine och Ida upptäckte att den verksamhet musikskolan hade låg helt inom ramen för kultur- och fritidsförvaltningens uppdrag och utvecklingsområde. Istället för att enbart ta in kulturpedagoger från Västra Götaland som skulle arbeta med kulturaktiviteterna satsades även pengar på musikskolans lärare på Tjörn.

Undervisningsmodell. Under de närmaste åren arbetade Cathrine och hennes personal intensivt på att implementera sina utvecklingsidéer hos de tilltänkta medaktörerna. Samarbetet med skolan skulle liknas vid en trappliknande undervisningsmodell, där alla årskurser fick sin speciella tilldelning av kulturämnen.

Samtliga elever i åk 0-9 skall garanteras undervisning i följande konstformer: musik, dans, drama, konst och akvarellmålning, litteratur/nya medier, film/media, kulturarv och arkitektur/design, efter en modell om cirka 7 veckor per ämne. (Från och med år 2011 omfattas även gymnasiet av undervisningsmodellen.)

Tilltänkta medaktörer var, förutom musikskolan och samtliga Tjörns skolor och förskolor: Akvarellmuseet, Svenska Kyrkan, biblioteket, Lions, kultur o fritid, föreningslivet samt externa konstnärer på Tjörn.

Fortbildning i PIANOORKESTER

Med den danske pianopedagogen Christian Bennedsen

Sollentuna 27-28 mars 2009

Fredag 27 mars

10.00-12.00 Genomgång av Christians nya pianoskola

13.00-16.30 Pianoorkesterworkshop

Lördag 28 mars

9.30-12.00 Pianoorkester där vi får se honom arbeta med elever

13.00-14.30 Genrep

15.00-16.00 Konsert

Plats: Galaxen Edsbergs centrum, Sollentuna. **Pris:** 1 500 kr för två dagar, 1 000 kr för en dag. **Anmälan och mer information:** www.sollentuna.se/kulturskolan

SOLLENTUNA KOMMUN

LIDINGÖ STAD

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal

Flagskeppet bland våra dirigentnotställ.

Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar - alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny fines: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålände" belysning.

Pris: 2000 kr (exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Kulturcentrum. Inför valet 2006 var det åter dags att bjuda in sig till politiker. Nu presenterade Cathrine hela undervisningsmodellen samt idén om ett kulturcentrum, som skulle bli en samordningsplats för samtliga kulturaktiviteter med målgruppen barn och unga på Tjörn. I en sådan organisation skulle musikskolan byta namn till kulturskola och bli ett nav för verksamheten. Där skulle nätverkssamarbeten kunna uppstå som bidrar till kulturverksamheter och utveckling för hela öns befolkning. Folkpartiet skrev en motion om de båda förslagen, och Cathrine fick uppdraget att utveckla idén om ett Kulturcentrum.

När undervisningsmodellen var färdigarbetad, presenterades den för samtliga skolledare vid flera tillfällen. Det var inte lätt att komma till skott med den bredade verksamheten. Skolledarna var positiva men hade svårt att bestämma sig och Cathrine tröttnade på att vänta. Nu ville hon sätta igång med planering och rekrytering.

Deadline för undervisningsmodellen. Under våren 2007 anlätade Cathrine en konsult för att presentera samma förslag "på ett nytt sätt" och med flera infallsvinklar. Det sattes en deadline på några veckor. När det gick upp för rektorerna att kulturförvaltning, skola och musikskola skulle dela på kostnaderna, tackade samtliga skolledare ja till under-

visningsmodellen. Det blev ju kostnadseffektivt.

Viktigt i sammanhanget är också att Cathrine haft god tid att förankra idéerna i rektorsgruppen och att hon organisationsmässigt tillhör den. Naturligtvis spelade det också roll att dåvarande skolchef Staffan Johanssons intention och vilja var att utveckla musikskolan och var positivt inställd till förslaget.

Start hösten 07. Förra hösten drog undervisningsmodellen igång efter ovanstående modell. Kommunen beslutade att öka musikskolans budget med nästan 750 000 kronor, eftersom man också ville att Musikskolan skulle överta all musikundervisning i Tjörns skolor. All nyanställd personal fick i anställningsavtalet skriva under på, att i tjänsten ingick att arbeta med undervisning både i musikskola och grundskola.

Klassundervisningen i musik utförs idag av ett ambuleringsteam bestående av fyra lärare, som alla har olika ansvarsområden. Samtliga lärare besöker samtliga klasser under läsåret. Det är en smart lösning när eleverna verkligen får del av varje lärares bästa kompetens som ger en heltäckande undervisning utifrån läroplanens mål.

Ingen av musikskolans lärare "tvingas" undervisa i ämnen som man inte behärskar - något som kan vara vanligt när musikpedagoger måste börja undervisa i

klass vid verksamhetsförändringar i kommunerna. Även utrustning för musikundervisningen i klass ambulerar runt till Tjörns skolor. Idag undervisar 14 personer i Tjörns kulturskola, och delar på drygt 8,5 tjänster.

Kulturpolitisk handlingsplan. Men hur bra en verksamhet än är, så vet vi alla hur lätt den kan raseras. Cathrine och Tjörns barnkultursekreterare har också fått i uppdrag att utarbeta en kulturpolitisk handlingsplan, som kan "kultursäkra" de mål, arbetsmodeller, idéer om ett kulturcentrum, nya samverkansformer med mera, för att bara nämna något som man vill erbjuda Tjörns befolkning. Planen ska behandlas i november detta år, och följs av alla berörda med stort intresse.

Kulturskola. Från och med 1/7 2008 blev det namnbyte till kulturskola och verksamheten fick en egen logga. Vad kan nu hända när en kulturskola och en hel kommun samarbetar för att ge samtliga elever i alla åldrar tillgång till kulturens uttrycksmedel med välutbildade pedagoger och konstnärer som lärare?

Blir det Barn och Ungdomskulturens Mecka i Norden? Den som lever får se...

**Text: Charina Widmark,
Musik & Kulturskonsult
Foto: Carl-Erik Alphonse och
Charina Widmark**

Andreas Firdell har den breda kompetens som bebövs när man arbetar i en mindre kulturskola. Han behärskar både sax, klarinett, bas, gitarr, piano och undervisar både i rockband och storband.

Cathrine Bernström är en fantastisk ledare och pedagog - klarsynt, innovativ, engagerad och rolig. Vem minns inte sammanfattningen hon gjorde på SMoK-konferensen i Värberg 2007.

KURSER på ESI

ETTÅRSUTBILDNINGARNA ht09-vt10

FOLKMUSIK på Nyckelharpa/Fiol

Huvudlärare: Ditte Andersson, Olov Johansson och Sonia Sahlström
Ämneslärare: Patrik Andersson (fiol) och Niklas Roswall (arrangering)

FOLKDANSKURSEN

Huvudlärare:
Andreas Berchtold, Ingrid Frykmo och Ami Petersson Dregelid

Ansök till utbildningarna senast 18 maj. Mer info på www.esitobo.org • 0295-342 90 • info@esitobo.org

HELKURSER i vår

Folksång - Anders Larsson 28/2-1/3. Anmäl senast 12/2.

Fiol - Patrik Andersson 14-15/3. Anmäl senast 26/2.

Nyckelharpa - Niklas Roswall 18-19/4. Anmäl senast 2/4.

Folkmusik på blås - Pontus Estling 25-26/4. Anm. s. 9/4.

Danskurs i polska - Ami Petersson Dregelid och Jeanette Evansson 16-17/5. Anmäl senast 28/4.

Mer info om kurserna och anmälningsblanketter:
www.esitobo.org • 0295-342 90 • info@esitobo.org

ERIC SAHLSTRÖM INSTITUTET
NATIONELLT FOLKMUSIKCENTRUM I TOBO

Kreativa ämnen i skolan leder till bättre PISA-resultat

Imponerande resultat från den norska kulturskolemodellen inspirerar nu politiker från samtliga nordiska länder. Dans, drama och teater ska bidra till att ge engagerade och duktiga elever i hela Norden.

Politiker i de nordiska länderna har genomfört en förstudie över landsgränserna av vad kreativa ämnen som drama, dans och teater betyder för elevers trivsel och prestationer i teoretiska ämnen. Resultatet är entydigt.

– Eleverna tar ett betydligt större ansvar för den egna inlärningen och blir bättre på att presentera sina ämnen när kreativ utveckling ingår som en del av undervisningen i skolan. En bieffekt är också att eleverna presterar bättre i modersmålsundervisning och matematik, vilket kan avläsas direkt i PISA-sammanhang, säger Mogens Jensen, ordförande i Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott.

Kreativitet och innovation är helt avgörande färdigheter om de nordiska länderna även i framtiden ska utveckla en konkurrensförmåga och ha tillväxtpotentialer på globala marknader. Därför understryker nu Nordiska rådet hur viktigt det är att de kreativa ämnena kommer upp på den nationella dagordningen för skol- och utbildningspolitiken i alla de nordiska länderna.

I förstudien har Nordiska rådet tittat närmare på de kreativa ämnena i Norge, Finland och på Island. Kulturskolemodellen i Norge är den mest omfattande av alla. Här finns 407 skolor som är utspridda i landets samtliga kommuner.

Nordiska rådet har kartlagt flera exempel på att kreativiteten förbättrar inlärnings- och undervisningsmiljön. I gengäld är det inte i alla länder som man har så särskilt stor kännedom om vad lä-

ra, ledningen och de lokala samhällena rent konkret ska göra för att uppnå detta.

KULTUR I SKOLAN

Med projektet "Kultur i skolan" vill Nordiska rådet främja den nordiska kulturen och samhällsbyggnaden. Kulturprojekt i skolan ska bidra till att stärka elevernas kreativitet och förmåga att uttrycka sig. Tanken är att det i skolorna i de olika nordiska länderna samtidigt, och med utgångspunkt i ett gemensamt tema, förbereds ett event eller en presentation - exempelvis en föreställning, ett uppträdande, en debatt eller liknande - som engagerar eleverna.

Projektet är riktat dels mot det etablerade skolsystemet, grundskolan och gymnasiet, dels mot kulturskolorna. Aktiviteterna bör innehålla olika pedagoger med inriktning musik, drama, teater, men också professionella konstnärer, författare, skådespelare etc.

"Kultur i skolan" ska ha en demokratisk funktion på så sätt att eleverna får verktyg och arenor där de kan integrera och samarbeta. Det är viktigt att utbytet mellan eleverna är det centrala, elever från olika skolor i de nordiska länderna ska kunna mötas och lära känna varandra. Samarbetet kan genomföras med hjälp av internet och digitala medier. Språkfrågan är också viktig eftersom samarbetet kan förbättra elevernas kunskaper i grannspråken.

PROJEKT FÖR ALLA

Projektet är tänkt att etableras i många städer och på olika sätt för att kunna vara relevant för alla olika grupper i samhället. Det förutsätter god tillgänglighet för alla och skolan är den arena där alla barn och unga möts, även barn med annan etnisk bakgrund än den nordiska. Kulturen ska spela en roll i den totala utbildningsupplevelsen för att stimulera elevernas lust att lära. Det är särskilt viktigt i det allt mer multikulturella samhället.

Nordiska rådet anser att det är viktigt att eleverna tar till sig estetiska ämnen. Det intressanta är att man också kan använda estetiska ämnen som hjälpmedel att nå andra mål, men inlärning i de estetiska ämnena är lika viktigt som inlärning genom de estetiska ämnena.

– Målet är inte att alla elever nu ska sluta som konstnärer. Konst och kultur har ett eget värde och en potential att öka trivseln och kvaliteten på undervisningen i skolan, vilket är något som de nordiska länderna redan är bra på. Men det saknas en tvärgående satsning och samordning mellan länderna som kan leda till ännu bättre resultat, säger Mo-

Mogens Jensen, Nordiska rådet.

gens Jensen.

Internationellt sett har uppmärksamheten kring de estetiska ämnenas betydelse i undervisningen ökat, inte minst till följd av att UNESCO har satt upp Arts in Education på dagordningen. Även EU-kommissionen har gjort 2009 till kreativitetens år.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Nordiska rådet ska arbeta för en nordisk deklaration som stöttar barns möjlighet till kreativitet i skolan. Rådet föreslår därför att de nordiska länderna ska arbeta för:

- att samarbetet mellan kulturlivet och skolan ska stärkas
- att det finns fasta strukturer för samarbete och vidareutveckling
- att metodutveckling utformas och sprids till relevanta aktörer
- att kulturarbetare och pedagoger erbjuds verktyg genom utbildning och pilotprojekt
- att öka kunskapen om, och forskningen om, långtgående effekter kring vad utvecklingen av kreativ kompetens i skolan leder till
- att stärka det nordiska samarbetet kring dessa frågor genom erfarenhetsutbytet.

Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott rekommenderar de nordiska regeringarna:

- att man avsätter resurser till gemensam forskning i undervisningsformer och ämnesutveckling som främjar utvecklingen av kreativa kompetenser
- att kulturministrarna antar en gemensam målsättning/deklaration att upprätta kulturskolor i hela Norden, som kan erbjuda barn och unga möjligheten att arbeta med bildkonst, drama, dans och musik
- att de nordiska utbildningsministrarna försäkrar att de estetiska ämnena, som dans och drama, finns med i lärarutbildningarna
- att resurser avsätts till en gemensam nordisk kampanj/marknadsföring av kulturskolekonceptet till bland annat kommuner och andra relevanta aktörer.

Nils Ågren

Fakta PISA

PISA (Programme for International Student Assessment) är ett OECD-projekt som syftar till att undersöka i vilken grad respektive lands utbildningssystem bidrar till att femtonåriga elever, som snart kommer att ha avslutat den obligatoriska skolan, är rustade att möta framtiden. Genom olika prov undersöks elevernas förmågor inom tre kunskapsområden: matematik, naturvetenskap och läsförståelse. Snarare än att utvärdera elevers förmåga att återge kunskaper i relation till kursplaner avser PISA att mäta kunskaper och färdigheter som är nära relaterade till vardagslivet och av betydelse i det vuxna livet. Det livslånga lärandet, att eleverna fortsätter att lära sig under hela livet, betonas.

PISA syftar också till att öka förståelsen för orsakerna till och konsekvenserna av observerade skillnader i förmåga. Genom att undersöka dessa samband i internationella jämförande studier kan länderna upptäcka sina egna systems starka och svaga sidor vilket i förlängningen kan leda till en förbättrad skola.

PISA genomförs vart tredje år. 2006 deltog 57 länder. PISA 2009 förväntas engagera ännu fler länder.

Förslaget till ny lärarutbildning går SMoK till mötes

I början av december presenterades betänkandet "En hållbar lärarutbildning" (SOU 2008:109) - utredningen om en ny lärarutbildning. Den innehåller på några punkter förslag som är glädjande för musik- och kulturskolan.

Utredningen föreslår att två läroinriktningar införs; en för förskola och upp t.o.m. årskurs 6 (grundlärare) och en för årskurs 7-9 och gymnasiet (ämneslärare). Den renodlade förskolelärarexamen som det spekulerats i finns inte med i förslaget. Däremot kan en sådan inriktning väljas inom grundlärarutbildningen.

De punkter som för vårt verksamhetsområde är glädjande är att lärarutbildningarna även får Kulturskolan som en arbetsmarknad att utbilda för. Så har det naturligtvis varit länge men nu finns det med som en tydlig skrivning, vilket är nytt och viktigt för vår verksamhets framtid. Det är också förslag som vi från SMoKs sida framförde redan vid förra utredningen om ny lärarutbildning. Då gav det ingen ef-

fekt, men denna gång har utredningen gått oss till mötes.

I linje med att Kulturskolan finns med som en arbetsmarknad så skall lärarutbildningarna i de estetiska ämnena också kunna specialiseras så att de passar både gymnasiet och våra verksamheter, ex utbilda instrumentallärare. Även ämnena drama/teater och dans föreslås få lärarutbildningar. Kulturskolorna nämns även som lämpliga för VFU, den verksamhetsförlagda praktiken.

Enda invändningen, sett ur vårt snäva perspektiv som bevakare av de estetiska ämnenas roll i skolan, är att inga estetiskt inriktade kurser skall ingå i den vanliga lärarutbildningen. För lärare med inriktning mot förskola finns i förslaget en obligatorisk kurs på 7,5 högskolepoäng och möjlighet att välja en lika stor kurs som tillval. Max 15 poäng, motsvarande cirka 10 veckors studier på heltid. Inte så mycket, men tio veckor mer än de lärare som skall arbeta med elever i årskurs 1-6!

Samtidigt finns ett tydligt uppdrag till högskolorna att utbilda i första hand musik- och bildlärare för årskurs 1 - gymnasiet. Det handlar alltså om breda tjänster som skall kunna svara

för undervisning i alla stadier.

Kvalificerade lärare på detta område är ett annat krav som vi fört fram. I den bästa av världar kan vi nu se att i en framtid blir det betydligt vanligare med musik- och bildlärare med gedigen utbildning i årskurs 1. För det krävs det dock flera tusen nya lärare. Vi välkomnar ändå förslaget.

Risken med utredningens förslag kring estetiskt inriktade ämneslärare är att det kombineras med att all övrig skolpersonal backar ett steg på grund av total avsaknad om orientering inom det estetiska området. Risken finns att all estetisk verksamhet utförs av högt utbildade lärare men att inget av estetiska läroprocesser präglar resten av skolans arbete.

Övriga lärare i skolan behöver inte vara experter inom det estetiska området men de bör ha en kunskap om hur de kan arbeta nära och i gemenskap med lärarna i de estetiska ämnena. Annars får vi ingen bättre skola utan bara bättre musik- och bildtimmar.

Att kulturskolan finns på "banan" i denna utredning är ändå något som glädjer oss oerhört. Äntligen!

Håkan Sandh

BLI MUSIKSOLDAT!

Scenvana

Resor

Konserter

Professionell utbildning

www.fomusc.mil.se

FÖRSVARSMAKTEN
FÖRSVARSMUSIKCENTRUM

196 85 KUNGSÅNGEN Tel. 08-5845 40 00 exp-fomusc@mil.se

Per Moberg, här med gruppen Tummel under en spelning på Urkult i Näsåker, är kursledare för folk-musikutbildningarna vid Musikhögskolan i Malmö.

Sveriges Spelmäns Riksförbund, Riksförbundet för Folkmusik och Dans, Svenska Folkdansringen och Eric Sahlströminstitutet ligger bakom projektet, som i slutet av december också beviljades 150 000 kronor i projektstöd från Kulturrådet.

- Det har varit lite problematiskt på grund av att det dröjt oerhört lång tid få besked från Kulturrådet om de kan skjuta till pengar. I och med att vi nu har fått stöd så har det blivit lättare och vi är igång på lite olika områden, berättar Pär Moberg, kursledare för folkmusikutbildningarna vid Musikhögskolan i Malmö och frilansande folkmusiker - kanske mest känd från folkmusikgruppen Tummel.

De nationella organisationerna träffades första gången hösten 2006 i Oslo. Att de valde Norge som samtalsplats beror på att man i vårt grannland redan tidigare tagit fram en vision för folkmusik/folkdans, en framgångsrik process som medfört kraftigt höjda statliga anslag till den här genren.

FÖRBÄTTRA GENRENS STÄLLNING

Organisationerna har kommit fram till att aktörerna var för sig är för små för att kunna komma till tals med politikerna, men att man genom en gemensam manifestation har goda förutsättningar att göra sig hörda. Man vill även få med folkmusikinstitutioner runt om i landet i detta samarbete. Noterbart är också att man med folkmusik och folkdans syftar på musik och dans från alla de kulturer

Nationell handlingsplan för folkmusik och dans

Folkmusik och folkdans är en genre som har en relativt svag ställning i dagens samhälle. Nu vill de större aktörerna på riksplaneln ändra på det genom att ta fram en handlingsplan som kan påverka den statliga kulturutredningen.

som finns i Sverige idag, och inte bara traditionellt svensk.

- Tanken är att skapa en handlingsplan för hur genrens ställning kan förbättras på olika sätt. Även om läget har blivit något bättre de senaste åren så ligger vi långt efter de andra genrererna vad gäller representation i samhället och tillgänglighet för publiken, säger Pär Moberg, vars uppgift är att utreda skolområdet.

ENKÄT TILL KULTURSKOLOR

Han är just nu i full färd med att ta reda på hur det ser ut för folk- och världsmusikområdet, och dansen, i skolvärlden - från förskola till högskola, där givetvis musik- och kulturskolorna också ingår. Bland annat har han skickat ut två nationella enkäter, en till alla musik/kulturskoleledare och en som vänder sig till dans- och folkmusikpedagoger i kulturskolorna.

- Jag har gjort två enkäter för att dels få den officiella bilden från de som leder utbildningen och dels få synpunkter från de som jobbar aktivt med genren. Det kan bli intressant att se om situationen uppfattas olika av de som håller i pengarna och de som utför arbetet.

I enkäterna finns bland annat frågan hur man upplever möjligheterna att få kvalificerad fortbildning inom genren. Här finns också en fråga om vad man anser om en nationell lagstiftning med obligatorisk kulturskola i alla kommuner, med nationellt fastlagda mål att kulturskolan skall eftersträva kulturell mångfald och värna till exempel folkmusiken.

När det här numret av Smockan når dig som läsare ska Pär Moberg redan ha gjort en sammanfattning av enkäterna men han hälsar att det fortfarande är fritt fram att skicka in svar om det ännu inte är gjort. Alla synpunkter är av vikt.

ETT ARBETSREDSKAP

- Med det här arbetet hoppas vi kunna peka på vad som redan gjorts som är bra och även vad som fungerar dåligt i vår genre, allt från finansiering till rekrytering. Det gäller såväl inom skolan och amatörculturen som inom det professionella musiklivet med mera. Idén är att vi ska kunna påverka kulturpolitiken men också att vi ska kunna se hur vi kan inrikta våra egna insatser för att förbättra situationen för folkmusik och folkdans. Handlingsplanen är tänkt som ett arbetsredskap för hela genren.

Hela handlingsplanen ska vara klar under 2009 men man arbetar nu för att hinna åstadkomma något sorts utkast som kan komma att påverka den statliga kulturutredningen. För närvarande planeras också ett seminarium den 6 mars på Musikhögskolan i Malmö där ett första utkast till handlingsplanen ska presenteras.

Text och foto: Nils Ågren

Bagatell 4

ORKESTER/
KÖRSTOL
645:- (exkl moms)

Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol "Sitt" finns med 3 olika fasta lutningar från 645 kr och två varianter med steglös inställning av bak- och framben från 865 kr. Stapelbar, stoppad och klädd, hårdtstad med toppbetyg.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

www.noter.eu

Vård av våra administratörer/assistenter

Under ett par dagar i oktober samlades en kortlek stor (54 inkl. jokrar) skara av musik- och kulturskolornas administratörer/assistenter i Uppsala. Det var dags för de två återkommande utbildningsdagarna för denna vår viktiga grupp av anställda. Alla är förstas viktiga, men man undrar om inte sårbarheten för varje skola är störst om respektive admi-

nistratör/assistent blir sjukskriven eller är borta en längre tid. Därför är det viktigt med VAVA (se rubriken, Vård Av Våra Administratörer/assistenter).

Första dagen fick man bland annat ta del av Sven Nilssons föredrag om musik- och kulturskolan förr, nu och i morgon. Det diskuterades styrkor och svagheter i de olika administrativa dataprogram

som respektive kommun använder sig av.

Dag två startade med en mycket uppskattad guidning av nya Uppsala Konserter & Kongress. Resten av dagen gick i hälsans tecken: promenad, föreläsning av energiknippet Matsi Galsby, hälsolunch, promenad och grupparbete som syftade till personliga och arbetsrelaterade förbättringar. Alla skrev ett "kontrakt" med någon kompis som man senare kan göra avstämningar med och peppa varandra till ett sundare liv.

Utvärderingen visade i stort ett mycket positivt resultat och 100 % av de svarande avser att delta i nästkommande utbildningsdagar.

Kursansvariga Michael Brolund och Dag Kraft

SMoK fick pengar från Europeiska socialfonden

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Ansökan till Östra Mellansverige gav positivt resultat. Det blev 737 000 kr för ett förprojekt, då alla musik- och kulturskolor i Uppsala, Västmanland, Örebro, Södermanland och Östergötlands län får möjlighet att träffas och göra en ansökan för ett större genomförande projekt, där all personal inklusive chefer får en möjlighet till fortbildning.

Redan i januari inbjuds alla skolor till länsvisa informationsmöten. Därefter sker inventeringar och diskussioner kring framtida utbildningar på hemmaplan. En enkät genomförs där all personal inbjuds att delta. Förhoppningsvis vill alla de 52 skolorna med en sammanlagd personal på cirka 950 personer delta.

Resultatet av arbetet i de enskilda skolorna kommer att sammanställas och diskuteras vid två internatsammankomster i mars och maj. Då kommer också universitet med lärarutbildningar, kulturinstitutioner, entreprenörer och fackliga organisationer att delta.

Förprojektet avslutas den sista juni och då har förhoppningsvis underlag skapats för en ansökan för ett genomförande. Då kan Östra Mellansverige se fram emot fantastiska utbildningsmöjligheter under cirka två år.

Egentligen var ju ovanstående ansökan endast en spin-off på en ansökan som Stockholms län gjorde. Denna drogs dock tillbaka efter diskussioner med ESF och ny ansökan görs under våren.

SMoK följer utlysningarna i landets regioner och kommer att göra ansökningar i alla.

Just nu ges möjligheten att praktisera i verkligheten i Östra Mellansverige.

Hans Skoglund

Bagatell 6

2 000:-

(exkl moms)

PIANO-GASPALLEN standard

Stuta skruva!

Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits.

Nyhet: GASPALLEN ERGO 2500:- (exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Poesihörnan i Storvik

Estradpoeten Ingela Wall instruerar.

En regnig och dimmig oktoberdag skall klass 7C på Hedängskolan i Storvik skriva poesi. Då blir det säkert höstdikter om röda blad och dimman som lättar över ängarna, tänker du. Inte alls, det blir det dikter om Marängfarmor och Zlatan-svett.

Ungdomarna får under 2,5 timma göra en del dramaövningar, öva sig att läsa sina dikter och naturligtvis skriva. Skrivövningarna är strukturerade så att alla först tar fram ord som sedan byggs på till hela rader och dikter. Kraven på form och struktur är låga. Det viktiga är lusten att skriva.

Kvaliteten på skrivandet varierar - en del är riktigt bra. Dessutom är det onekligen ett bra resultat att alla skriver dikter och dessutom framträder med dem.

Pedagoggruppen bakom Poesihörnan - estradpoeten Ingela Wall, musikern Anders Kråkan Ågren och dramapedagogen Ulrika Goude-Westby - utstrålar professionalitet, respekt för eleverna och arbetsglädje.

I slutet av poesihörnans arbetspass får eleverna göra en kort utvärdering av dagen. Det vanligaste förekommande omdömet är "roligt". Några betonar att det var lättare att hitta på något när de fick klara instruktioner hur de skulle göra. Någon tycker att det var lätt att skriva och framträda eftersom de vuxna bjöd på sig själva.

Johnny Sandgren är lärare för 7C. Jag undrar hur han ser på att det kommer in "kulturarbetare" i skolan?

- Vi jobbar mycket med att få in det övriga samhället i skolan. Eleverna be-

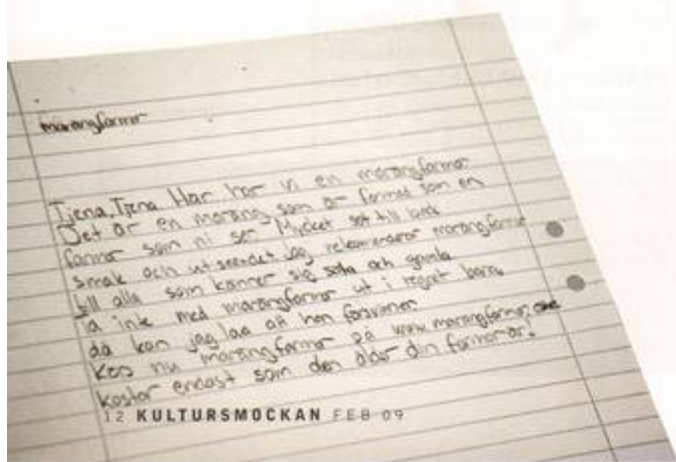
höver andra intryck, det här är ett bra sätt. Vi skulle kunna planera liknande aktiviteter själva men det kräver en hel del möten och arbete. Nu fick vi ett färdigt paket och det är också väldigt bra - om det som nu är ett bra paket, betonar Johnny. Eleverna är mer nollställda när det kommer in andra än de vanliga lärarna i skolan. Att komma till en poesihörna gör dem kanske fundersamma. Det är sådant de inte är vana vid. Jag tycker Poesihörnan fungerar väldigt bra.

Sandvikens kommun var en av de kommuner som, tillsammans med bland annat SMoK, förra hösten arrangerade en mötesplats mellan skola och kultur. Efter den utarbetade kommunen en samlad plan för ytterligare kultursatsningar i skolan. Den låg sedan till grund för en ansökan till Kulturrådet inom satsningen Skapande skola (se faktaruta på nästa sida).

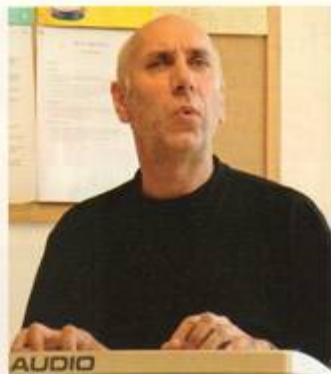
- Inom Skapande skola har vi framförallt satsat på Poesihörnan för alla i årskurs 7 och dans för hela högstadiet. Särskolan är inkluderad i båda satsningarna, säger kulturskolans chef Yvonne Gärd.

- Jag tycker att ungdomarna behöver närma sig varandra på ett naturligt sätt genom att få prova på olika dansstilar. Vi vill öka intresset för dans både som uttrycksmedel och i det sociala livet.

Text och foto: Håkan Sandh

Läraren Johnny Sandgren tycker att Poesihörnan fungerat väldigt bra. "Eleverna behöver andra intryck, det här är ett bra sätt."

Musikern Anders Kråkan Ågren vislar och spelar.

Dramapedagogen Ulrika Goude-Westby läser poesi.

Skapande skola bra men sänder fel signaler

Skapande skola är en positiv satsning. Den är välkommen. Däremot tycker jag att det finns anledning att fundera över två saker i detta sammanhang.

Det ena är vilka signaler utformningen av Skapande skola sänder till skolorna. Hela projektet betalas av kulturdepartementet och administreras av Kulturrådet. Varför inte av Utbildningsdepartementet respektive Skolverket? Jag har svårt att dra någon annan slutsats än att det är underförstått att kultursatsningar

inte ingår i skolans dagliga verksamhet utan kommer till skolan som en unik händelse "utfifrån".

Det andra frågetecknet är vilken betydelse många, exempelvis vår kulturminister, ger projekten inom Skapande skola. Hon, och många andra, framhåller det som en stor viktig satsning. Positiv satsning, ja. Stor, knappast.

Jag har gjort en jämförelse mellan summan för Skapande skola med kostnaderna för lärarlöner inom bild- och

musik från förskola till och med gymnasiet. Om skapande skola är en säck med 55 miljoner finns det ytterligare 200 sådana säckar till lärarlöner.

Min poäng med en sådan jämförelse är att fokus lätt hamnar på det lilla tillskottet istället för den centrala frågan: Vad får vi ut av pengarna i de andra 200 säckarna? Vilka projekt skulle vi kunna genomföra för de pengarna? Det är dags för en ordentlig utvärdering även av verksamheten som betalas av de 200 säckarna!

Håkan Sandh

Faktaruta: Skapande skola

Skapande skola skapades förra året genom att regeringen avsatte 55 miljoner kronor för extra kulturinsatser för årskurs 7-9. Kulturrådet fick i uppdrag att fördela medlen. Satsningen skall permanentas och nästa ansökningstillfälle är 1 mars 2009.

I kulturdepartementets budget för 2009 står det "Regeringens ambition är att satsningen successivt ska omfatta alla elever i grundskolan." När och hur detta sker beror på den utvärdering av första årets satsning som nu skall genomföras.

Detta första år med Skapande skola har 82 procent av kommunerna utnyttjat möjligheten att söka bidrag redan i år.

– Det är glädjande att intresset för Skapande skola är så stort, säger Michael Matz, koordinator för Skapande skola på Kulturrådet. Vi kan dessutom se en tendens att kvalitén på handlingsplanerna har höjts.

Bagatell 9

"Stage"

Orkester/ Körpodier

Flexibelt lättvikts podie-system i alu-minium för scenbyggeri med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabb-koppling.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, – fax: 013-527 52

HÖGSKOLA FÖR
SMI
MUSIKPEDAGOGIK

UTBILDNINGSPROGRAM

Ansökan 1 mars 2009

Beställ vår utbildningskatalog!

Stockholms Musikpedagogiska Institut
www.smpi.se info@smpi.se 08-611 05 02

GRUNDUTBILDNING

Musikpedagogprogrammet 180 hp

Instrument – Sång – Musik i grundskolan

Du studerar till musikpedagog i musik- och kulturskolan, grundskolan eller i annan pedagogisk verksamhet.

PÅBYGGNADSUTBILDNINGAR

Musikpedagogisk påbyggnad 60 hp

Instrument – Sång

För dig med tidigare musiker- eller musikpedagogexamen om minst 180 hp.

Musik i Grundskolan

För dig med tidigare musikpedagogisk utbildning om minst 180 hp.

Logonomprogrammet 120 hp

Röst- och talpedagog med estetisk inriktning

För dig med tidigare konstnärlig/pedagogisk examen om minst 180 hp eller motsvarande förkunskaper, samt arbete som pedagog inom röstområdet.

Smockan besöker...

Dalarnas län

DEL 2

Musikskolan

Hedemora musikskola – bevarar kulturarvet

Hedemora är Dalarnas äldsta stad med en vision att vara en "bygd med framtids-tro där människor utvecklas" och med ett övergripande mål för kommunen "att skapa möjligheter för en god livskvalitet och visa god omsorg för vi människor att välja Hedemora som bostadsort".

Hedemora musikskola är och vill vara en bred musikskola med ett stort utbud i vad det gäller instrumentalundervisning/sång. Vi har idag 350 instrumentalelever och 100 sängelever. På musikskolan har vi flest elever i sång, gitarr, piano och violin. Vi har också Suzukiundervisning i violin och cello.

Vi har ett bra samarbete med kommunens grundskola genom vår klassrösterundervisning då de flesta av kommunens skolor köper verksamhet av oss. Alla eleverna i skolår 2 får då spela antingen ett blåsinstrument eller ett stråkinstrument. Vi har två blåsklasser och sex stråkklasser, en av stråkklasserna har både violin och cello.

Vi arbetar ofta med projekt och ett av

dem vi jobbat med i år är "Låtåten" ett material skrivet för blås och sång och där en av våra violinlärare skrev stråkstämmer till. Vi bjöd in kommunens alla mellanstadiebarn för att se denna föreställning och hade också en kvällsföreställning för allmänheten. Vi hade cirka 1500 ungdomar och vuxna i publiken delat på tre föreställningar.

Genom att låta eleverna ingå i ensembler, orkestrar där alla instrumentgrupper är representerade, så får de en musikalisk upplevelse som de inte får via TV, radio eller liknande.

Hedemora musikskola har också en bra ensembleverksamhet med blås-, stråk-, rockensemble där det är viktigt att vi som skola kan ta ansvar för att föra musiktraditioner vidare till nästa generation för att vi ska kunna bevara vårt kulturarv.

Vi ser fram emot ett nytt musikår, 2009, där vi återigen får möjligheten och förmånen att möta förväntansfulla barn och ungdomar som vi kan vara med och

Dalarnas län hette fram till 1997 Kopparbergs län och sammanfaller i stort med landskapet Dalarna. Länet har 15 kommuner och residensstad är Falun. Borlänge är dock länets största stad och dess viktigaste industri- och handelsort. Landshövding är sedan 2007 Maria Norrfalk. Dalarna är till ytan Sveriges fjärde största län men befolkningsmässigt ligger man på en åttonde plats.

Suzukiundervisning med Elliot Hjertton, 6 år.

forma till självständiga medmusikanter.

Hur var det nu med visionen och målen? Ja, vad tycker du? Är inte musikskolan en betydelsefull verksamhet för kommunen?

Harry Lehto,

Rektor Hedemora musikskola

Kulturskolan Säter – med breddad verksamhet

Vår kulturprofil står på tre ben, Musik, Drama och Dans, någon möjlighet att utveckla dansämnet har vi ännu inte sett

i budget, men de två övriga kan nog sägas vara gamla parhästar här i Säter. Musikskola har funnits på orten sedan mitten av 1950-talet och allt har rullat på i gammal god musikskoletradition i ett fyrtiotal år när församlingen i den kommunala ekonomin gjorde att vår frivilliga musikverksamhet började finnas med i besparingsförslagslådan.

Inom musikskolan började vi fundera över vilken typ av verksamhet vi hade, över kvalitet och nutidsperspektiv, vad dagens elever kunde tänkas vilja ha av oss och hur vi blir en fortsatt attraktiv verksamhet och dessutom nå ännu fler. Det hela mynnade ut i ett gemensamt utvecklingsarbete som innefattade såväl den frivilliga undervisningen som att vi tog steget in i grundskolan.

Vi passade då på att plocka med oss vår speciella kompetens in i klassrummet och "Sätermodellen" tog form. Den gick ut på att vi arbetade i arbetslag med olika kompetens och fokuserade på följande områden förutom den ordinarie musikundervisningen: åk 1-2 rytmik/

sträng, åk 3-4 blåsorkesterklass och åk 5-6 pop & rock.

Inom grundskolan har en dramapedagog varit anställd som lärare och under många år arbetat med alla kommunens elever och teater i olika former. När musikskolan gick in och började undervisa i klassmusik träffades vi på allvar och grunden lades till gemensamma teater/musikprojekt. Detta har sakta men säkert, på ömsom krokiga och raka vägar, tillsammans med förvaltning, rektorer och engagerade kommunpolitiker tagit oss fram till dagens Kulturskola som vi är mycket glada och stolta över - även om mycket arbete återstår.

Vad är det då som är Kulturskolan Säter? Vår verksamhet har en demokratisk ledningsorganisation där två kulturskoleledare delar på det yttersta ansvaret men där personalgruppen är delaktig i alla frågor som rör verksamheten och dess utvecklingsarbete. Detta är en lite okonventionell organisationsform men vi har sedan 2000-talets början gemensamt arbetat fram denna modell och det

Bagatell 7

Flygel- och pianomedar

Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite häändig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

Pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
Pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Säterblåset en kväll på Rådhuset i Säter

fungerar mycket väl på alla områden... nåja, lite långsamt går det väl ibland från idé till beslut... men sådan är ju den demokratiska processen.

Vad vi kan se är att den satsning vi kallar "Medarbetarskapsmedvetenhet", som alltså är grunden för vår demokratiska organisation och där vi genom många diskussioner och metodiskt gruppskapande lyckats odla ett oerhört positivt och kreativt arbets- och utvecklingsklimat.

I Kulturskolans uppdrag ligger numera ansvaret för hela grundskolans musikundervisning samt ansvar för att utveckla och förstärka arbetet med genomförandet av estetiska läroprocesser. Vi har alltså fått "tillökning" i personalen av övriga klassmusiklejare, förutom tidigare nämnda dramapedagog. Detta är en fantastiskt tillgång för både elever och lärare inom kommunen att vi på detta sätt samordnar våra resurser och vår kompetens och vi har redan sett hur samarbete och projektidéer mycket enklare hittar fram, bl.a. har vi kunnat erbjuda F-klass och förskola lärare som kommer och jobbar med musik/drama/dans i olika perioder.

Inom instrumental- och ensembleun-

dervisningen har vi satsat stort på samspel i alla former och har en livlig sådan verksamhet. Tanken vi tagit till oss och aktivt förmedlar är, att spela tillsammans gör dig delaktig, stark, låter stort och är hur kul som helst.

Vi har länge klarat oss bra och haft en god tillströmning av blåsare - mycket tack vare att vi jobbat med klassblåsorkester inom musikämnet i cirka tio år och dessa klasser har i sin tur haft olika hedersuppdrag och synliggjort instrumenten för övriga elever.

Inom gitarrundervisningen har engagerade lärare utvecklat en metod med mycket fokus på elevernas eget musikalysnande och att spela i band och elevansökningarna ökar stadigt. På stråksidan har man arbetat med både traditionell folkmusik och folkrock, men vår bygd har inte någon riktig stark fioltradition och vi har tyvärr ett lite för litet elevunderlag för att kunna få till bra samspelsgrupper.

Vi har sedan två år musikdata och studiokunskap som ämne, något som för många av dagens instrumentalister är en självklar del av deras utbildning och här finns ju hur mycket som helst att jobba med, framtiden kommer ikapp hela tiden.

En glad bugg en tidig måndagsmorgon.

Just nu ser vi fram emot ett spännande dansprojekt på högstadiet då vi fick "Skapande Skola-pengar" att använda till våren och här kanske vi kan se starten på dansämnets intåg i Kulturskolan Säter.

Annalena Olerås och
Eva Manell Arnberg
Kulturskoleledare

Bagatell 1

Från
7 500 kr

En vagn
kommer lastad ...

- Med världens mest sålda notställ
- Liten vagn + 12 notställ - 7500 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 18 notställ - 10 000 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 24 notställ - 12 500 kr (exkl. moms)
- Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ

Läs mer på Bagatell 2

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Sommarvecka med orkesterspel

11 till 19 juli 2009

Bergslagens Kammarorkester

Sergei Prokofiev

Askungen svit nr 1

Arvo Pärt

Symfoni nr 3

Edvard Elgar

Sea Pictures

Leos Janacek

Kammarmusik för stråkar

Wolfgang Amadeus Mozart

Gran Partita för 13 blåsare

Dirigent Rei Munakata

Solist: **Jonna Inge**, mezzo

Årets tonsättare: **Tomas**

Sahlberg, Konsertmästare:

Eva-Helena Morén.

Instruktörer:

träblås **Geoffrey Cox** och

brass **Claes Strömblad**.

Vi håller till i Cassels fantastiska konserthus i Grängesberg

Vi bjuder in till vår 31:a Sommarkurs i orkesterspel. Avgift 3.900 kr inklusive helpension. Noter skickas ut i förväg. Information och anmälningsblankett hittar du på vår hemsida www.kammarorkester.se. Har du mer frågor kontakta John Björklund på telefon 0702-98 23 18 eller e-post bjorklund.john@telia.com. Du är välkommen med din anmälan!

Med stöd av Ludvika kommun, Västmanlands, Dalarnas och Örebro läns landsting, Västmanlandsmusiken och Sveriges Orkesterförbund

Älvdalens Musikskola firade 50 år

Älvdalens Musikskola har funnits sedan slutet av 50-talet. 2008 firade vi 50-årsjubileum med diverse olika aktiviteter under året. Höjdpunkten för firandet blev Jubileumskonserten i mitten av oktober. Då samlades en stor del av våra nuvarande elever tillsammans med hemvändande elever i sporthallen för att ha en stor konsert.

Publiken bjöds på en lång och varierad konsert med ett 80-tal medverkande. Musik från Mozartopera till Deep Purple och spelmannsväng till Pink Floyd bjöds. Proffsig ljud och ljus i kombination med laddade musikanter borgade för ett lyckat resultat. Specialinbjudna före detta musiklärare fick anjuta konserten på hedersplats.

Älvdalens kommun och Älvdalens jordägande socknemän bidrog ekonomiskt och utan Musikskolans KOMPisar hade vi aldrig klarat av det rent prak-

tiskt. KOMPisarna är en stödförening som jobbar med att stötta musikskolan och dess elever på alla tänkbara sätt. Deras hjälp vid olika evenemang är av mycket stort värde då vi bara är några få lärare på musikskolan.

Musikskolan har ungefär 160 elever i ämneskurs. Dessa undervisas av fem lärare på fyra tjänster. Kommunen består av de tre delarna Idre, Särna och Älvdalen. Resan från Älvdalen till Idre är ungefär elva mil och på vintern kan det ta upp till två timmar att åka enkel resa. Kanske är det vår tuffaste utmaning att erbjuda ett likartat utbud till alla kommunens delar. En annan utmaning är förstås att kunna erbjuda så brett ämnesutbud som möjligt på ett litet antal musiklärare.

Ensembleverksamhet är lättast att få till i centrala Älvdalen där den största delen av eleverna finns. Som ensembler

Hemvändarna Ellinor Weber och Ulrika Wielander i full färd med Halvorsens Passacaglia till publikens förtjusning. Foton: Daniel Persson

kan vi hitta rockgrupper, flöjtensemble, gitarrorkester, spelmannslag, nybörjar-grupp, blandade orkestrar med mera. Glädje och lust sprids i musicerandet såsom vägorna på Dalälven!

Melker Brodin,
Musikledare

Dans- och Musikskolan i Falun – med starkt förankrad verksamhet

Skolnämnden i Falu kommun står inför stora besparingar. Dans- och Musikskolan ligger under denna nämnd och hade i höstas uppdraget att konsekvensbeskriva en total nedläggning. Politikerna insåg snabbt att detta är en omöjlighet. Vi har en stor bredd och samarbetar i många olika former. Att ta bort Dans- och Musikskolan skulle gå stick i stäv med kommunens allmänna mål.

Dans- och Musikskolans mål är att på ett eller annat sätt nå alla barn i Falu kommun. Vi har kompanjonlärarskapet kvar i årskurs 2 som ger en mycket bra grundutbildning. Grundskolans klasslärare erbjuds att få hjälp av en dans- eller musiklärare en gång i veckan. Vårt övriga instrumental-, dans-, musikal- och körutbud erbjuds barn och ungdomar från 3-20 år.

Samarbetet mellan Dans- och Musikskolan och gymnasieskolans musikeste-

tiska program befruktas varandra. Fler möjligheter finns för den enskilda eleven att få ta del av det utbud som ges inom de olika skolformerna.

Dans- och Musikskolans konsertverksamhet sprider upplevelser till såväl förskolebarn, skolor och allmänhet. Som exempel ger Dans- och Musikskolans elever och lärare lunchkonserter under hela året. Musikkursens elever spelar föreställningar för 600 förskolebarn. Rockkonserten "Rocka fett" lockar inbjudna högstadielklasser en fredag i februari.

Folkmusiknatta som Dans- och Musikskolan arrangerar har blivit en inomhusstämma med ett fullspäckat program. 350 musikanter spelar från fem olika scener, non-stop i halvtimmeprogram en lördag i mörkaste november. En del av allt annat är orkesterfester, körkonserter, grundskolekonserter, so-

Robert Olsson och Ylva Eriksson sjunger "Time to say good bye" vid FuF:s (Falu Ungdomsfilharmoniker) 25-årsjubileum i april.

listkonserter, samarbete med Jazzklubben, dansföreställningar med mera.

Den utåtriktade verksamheten är viktig både ur ett utbildningssyfte och att synliggöra verksamheten. Särskilt när kommunens ekonomi är i obalans. En bra verksamhet blir inte till utan en engagerad och entusiastisk personal med ett stort kunnande och lyckligtvis har vi dem i Falun!

Ingela H-Barksjö,
Musikskolechef

**Studenter:
10% rabatt
på böcker
och noter!**

ACADEMUS NOT & BOK

Specialbokhandeln för
musiklitteratur!

Besök oss på
Valhallavägen 117
eller på
www.academus.se

NY CD!

KMHCD 19

**NORDIC
METROPOL**

Anders Ljåberg – cello
Magnus Zetterlund – mandolin
Erik Ryhsall – nyckelharpa

Distribution: CDA

Västerbergslagens Dans- och Musikskola – en lyckad sammanslagning

I januari 2001 bildade musikskolorna i Ludvika och Smedjebacken tillsammans "Västerbergslagens Dans- och Musikskola", en hopslagning som visat sig vara synnerligen fruktsam och givande. I dessa krassa ekonomiska tider är det en fördel att vara en verksamhet i två kommuner, att vi dessutom har en egen politisk nämnd stärker oss ytterligare.

Trots sjunkande barnantal i kommunerna är intresset stort för vår verksamhet. Vi jobbar på bred front när det gäller rekrytering, allt ifrån instrumentdemonstrationer och skolkonserter riktat mot åk 2 till små uppspel i klassrummet. Vår ledstjärna när det gäller rekrytering är att låta barn spela för barn.

På skolan arbetar 30 personer och i verksamheten finns det elever från 4 år och till cirka 19 år. I januari 2008 kom ett politiskt beslut som innebär att vi även kan ta emot vuxnelever i mån av plats. I praktiken innebär det att eleven har möjlighet att stanna kvar även efter studenten.

För de yngsta eleverna erbjuder vi musiklek, Suzukifol och barnans. För de lite äldre finns bland annat ämneskurser i rytmik, sånggrupp, drama, instrument, musik och data, rock och pop, olika dansgrupper och musikal.

För mycket intresserade elever har vi Speciallinjen från åk 7, det finns sammanlagt 16 platser som elever söker till i samråd med sin lärare. De elever som går på speciallinjen får mer tid på sitt huvudinstrument, men även biinstrument och teori samt specialutformade projekt. I våras genomförde specialinjejeleverna en helt egen konsert där de stod för såväl planering som arrangering och instudering och i höstas ett kompositionsprojekt.

Vi har cirka 1 000 elever i instrument/sång och cirka 200 elever i dans och drama/teater. Många av våra instrumentalelever spelar i orkester eller i någon ensembleform. Målet är att få alla instrumentalelever att vilja spela orkes-

ter/ensemble, dels för att det är otroligt kul och utvecklande att spela med andra, men också för att det är lättare för eleven att stanna kvar i verksamheten om han/hon har en grupptillhörighet.

Vi erbjuder orkesterspel från termin 1 på både blås och stråk, detta är nytt från i år för blåset i Ludvika (i Smedjebacken har man jobbat efter den modellen i många år) och även om det låter sådär - och undertecknad själv var både lomhörd och genomsvettig efter första repetitionen - så är det verkligen en bra tanke att fånga upp både elever och föräldrar direkt, för aldrig är väl föräldrarna så engagerade som när barnet börjar spela... Att barnen blir otroligt duktiga väldigt snabbt är ju förstås också en vinst.

Alla lärare jobbar med projekt i grundskolan på ett eller annat sätt, till exempel genom 6-veckors temaprojekt i år 4 (Vikingar, Fred och vänskap, Dalararna osv.), Elevens val på högstadiet (musik/data alt rockgrupp), "Kajsa Warg-orkester", Stråkklasser, Dans och Drama med mera.

Detta läsår har vi dessutom två brasslek- och stråkklassprojekt för år 1, allt för att försöka öka intresset för brass- och stråkinstrumenten.

I Ludvika/Smedjebacken finns ett rikt kulturliv som vi på olika sätt medverkar i, dels genom gemensamma konserter, till exempel Julton där våra äldsta orkestrar medverkade, Vdm Symfonic Band och Chamber Strings tillsammans med Smedjebackens alla körer och dels genom att vi lärare och en del elever spelar i till exempel Grängesbergs Orkesterförening och Ludvika Musikkår.

Under detta år har vi även en drama-pedagog på 50 % som jobbar med projekt i skolan men även med grupper i frivilligverksamheten. Särskilt roligt och spännande ska det bli nu perioden före och efter sportlovet, då vi ska ut på stor skoltorné med flera orkestrar och dramaelever.

I år ska vi sätta upp "Lätbåten", tidiga-

Blåslaget på orkesterläger på Öddö utanför Strömstad september 2008.

re har vi gjort våra egna musikberättelser, till exempel "Pippi på rymmen", "Ronja och Rumpnisse" och "Majas alfabet", men i år ska vi prova ett färdigt koncept. Resultatet återstår att se!

Vi gör cirka 130 konserter och framträdanden per år, det skulle inte vara möjligt om vi inte hade våra fantastiska föräldraföreningar som hjälper och stöttar oss på alla möjliga och omöjliga vis. De fixar fika till eleverna under de större konserterna, bakar och sköter juljansen på våra musikkaféer, beställer orkesterskjortor och sponsrar läger och resor med mera. Föräldraföreningarna gör verkligen en viktig och uppskattad insats.

Vi på Västerbergslagens Dans- och Musikskola önskar alla en god fortsättning på det nya året, med en önskan om att detta år ska bli ett ljusare år för alla musik- och kulturskolor i vårt avlånga land.

Louise Wallin,
pedagog och lagledare

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET

Världsledande –

med bl.a. 85 %

av den amerikanska

marknaden och

75 % av den franska.

Inga skruvar - bara att

dra upp och ner.

Snygg design som

passar i alla miljöer.

Finns i 5 olika modeller

från 495 kr

(exkl. moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50. - fax: 013-527 52

Selma Music

Sveriges förmånligaste uthyrning av blåsinstrument?

Instrument	Hyra/mån från	
klarinet	95:-	- Vi har ett flertal kvalitetsmärken att välja mellan.
tvärflöjt	95:-	- Obegränsad hyrestid utan köptvång
trumpet	95:-	- Vid köp tillgodoses 2/3 av
trombone	95:-	inbetald hyra - Obs! oavsett hyrestidens längd.
altsax	175:-	
tenorsax	175:-	

Box 159, 751 04 Uppsala, tel/fax 018-24 27 60
e-post: info@selmamusic.com, www.selmamusic.com

www.noter.eu

Kanadensiska folkmusikgruppen McDades, sydafrikanska Dizu Plaatjies och de koreanska systrarna Abn Trio, som spelar modern konstmusik, är exempel på turnéer som den svenska publiken går miste om i böst - i och med det minskade statsanslaget till Rikskonsserter.

Rikskonserters neddragning drabbar publik i hela landet

Ingen turnéverksamhet under hösten. Inga nybeställningar av kompositioner från svenska tonsättare. Inga nya samarbetsprojekt. Personalstyrkan minskar med en tredjedel, från 60 till 40. Det är resultatet av det strypta anslaget från staten till Rikskonsserter.

Rikskonsserter fick ifjol 68 miljoner kronor i statsanslag för sin verksamhet. I år minskas anslaget med 10 miljoner och efter uppräknings stannar anslaget på 62 miljoner kronor. Något som får konsekvenser i hela landet.

- Vi genomför all turnéverksamhet under vårterminen som tidigare planerat. Däremot blir det ingen turnéverksamhet under hösten. Vi har också fått stryka kompositionsbeställningsbudgeten för det här året, avseende nybeställningar, säger Rikskonserters direktör Björn Stålné.

En annan viktig del av Rikskonserters verksamhet är samarbetsprojekt. De projekt som var överenskomna genomförs under året, där ingår bland annat samarbetet med SMoK om Årets Musik/Kulturskola och Årets Projekt men också Musik Direkt och den stora internationella musikveckan World New Music Days.

- Samarbetsprojekt som inte är kontrakterade avstår vi från eller skjuter på framtiden.

DRABBAR LÄNSMUSIKEN

Många av länsmusikorganisationerna samarbetar nära med Rikskonsserter och bokar regionala turnéer ur det program som Rikskonsserter tar fram. Men till hösten finns det alltså inte särskilt mycket att välja på, framförallt när det gäller utländsk musik.

- Vi brukar köpa internationella pro-

duktioner från Rikskonsserter och på sikt kan jag mycket väl tänka mig att det kommer att påverka vårt utbud, säger Gunnell Karbin, länsmusikchef för Norrbottensmusiken, som också drabbas av Rikskonserters nedskärningar på ett annat sätt.

- Det berör vårt program med nya ensemble Norrbotten Neo som vi ska ha på Nybrokajen 11 i Stockholm. Vi skulle ha arrangerat det i samarbete med Rikskonsserter men nu måste vi stå för alla kostnader själva.

Musik i Syd är en mycket stor samarbetspartner till Rikskonsserter med nära samarbete inom flera olika områden, som nu kommer att påverkas. I första hand måste man försöka hitta andra arrangemang under hösten, än de man normalt brukar ha från Rikskonsserter.

- Vi samarbetar även med Halland, Blekingen och Kalmar och de kommer förstås också att beröras. På kort sikt får det inte några förödande effekter men om Rikskonsserter i framtiden inte kommer att kunna jobba med de större internationella produktionerna vore det väldigt negativt för oss. Det känns mycket viktiga att vårt samarbete kan fortsätta, säger Martin Martinsson, vd för Musik i Syd, som hoppas att det pågår en ingående analys av vad Rikskonserters uppdrag blir i fortsättningen.

- Den viktigaste rollen Rikskonsserter har är att vara en sammanhållande institution på rikspanet, den rollen är en kollosalt viktig del av hela kulturpolitiken.

DRABBAR SMÅ ARRANGÖRER OCH SKOLOR

I och med att länsmusikorganisationerna går miste om möjligheten att köpa turnéer som Rikskonsserter arrangerar så drabbas små lokala arrangörer och kulturföreningar, som i sin tur köper ur

länsmusikorganisationernas utbud. Även skolor går miste om tänkbare skolkonsserter.

- Det här drabbar arrangörer, både små och stora och vi kan bara beklaga att det blir på det här sättet. Vi är inte till för oss själva utan för att tillgodose ett behov hos publiken, det är medborgarna - publiken - som är vårt viktigaste fokus och vi hoppas att det här är en engångsföreteelse, säger Björn Stålné.

Nyligen blev förhandlingarna klara angående personalen hos Rikskonsserter, som minskade med en tredjedel - från 60 till 40 personer. Trots de tuffa besparingarna måste Stålné förstås blicka framåt.

- Rikskonserters viktigaste uppdrag är den operativa verksamheten, till den lägger vi också den konsultativa verksamheten. Däremot ser inte jag att det som handlar om bidragsgivning är vårt uppdrag, det är kulturrådets uppdrag. Vi är en operativ företeelse för att genomföra den svenska kulturpolitiken så att det finns ett levande musikliv i hela landet.

- 2010 tar vi självfallet upp kompositionsbeställningarna igen. Vi jobbar också hårt med att integrera skivutgivning i vårt skivbolag Caprice Records med turnéverksamheten. Att lansera svenska musiker kommer att vara ett väldigt viktigt framtida uppdrag. En viktig del i framtiden är också utlandsverksamheten, där regionala arrangörer har väldigt liten möjlighet om de inte får assistans från Rikskonsserter.

Text: Nils Ågren
Foto: Pressbild

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etui etc.

Vi skickar alltid fraktfritt över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver.

Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!

Mattias Sandlund

vinfiol.

GERINGSGATAN 2 - NOBRO JÄRDEN
TEL: 0911-20 94 71 - 070-300 00 10
INFO@VINFIOL.SE - WWW.VINFIOL.SE

www.noter.eu

Helen gästade Mölndals kulturskola i december och sjöng med eleverna i Färsbergskyrkan. Foto: Robert Hallman, Mölndals kulturskola

Hej på er!

Ett nytt år med nya utmaningar och spännande möten. Nu senast besökte jag Sundsvall där kulturskolan firade 50 år med Kalaskonsert, som var rubriken på kvällen. Det blev en fullsmockad dag för mig och en festlig, fantastisk kväll - en riktig kalaskväll med två fullsatta hus där det spelades allt från Rachmaninov till Beatles och death metal. Jag njöt verkligen av konserterna.

Det blev också en nostalgisk dag, det var ju på musikskolan i Sundsvall som allt började för mig. Jag träffade flera lärare som startade på skolan 1978, det är jag började, och jag pratade med en del barn som kom fram och berättade att deras mammor sjungit i kör med mig.

Att få se elever och lärare in action - hur de väver ihop teater- och danslever med instrumentalisterna - är verkligen inspirerande och jag blir så stolt att jag varit en del av det här.

I december hade jag förmånen att vara med på evenemanget Stjärnklart med Mölndals kulturskola. Färsbergskyrkan var fullsatt och många körer deltog, totalt 180 elever på scenen samtidigt.

Det var fantastiskt häftigt att se och höra alla elever, från 4-5-åringar upp till 18 år. Jag fick en flashback till de konserter jag själv var med om som liten. Jag tycker också att det är väldigt roligt att se hur lärarna jobbar med sängeleverna, alla är så väl förberedda. Med så många inblandade krävs det mycket logistik, alla ska få utmaningar - både små och stora och samtidigt ska lärarna tycka att det är kul. Allt gick mycket bra och jag blev grymt imponerad av både lärare och elever.

Ännu återstår en liten stund för mig som SMOK-ambassadör och jag har ytterligare ett skolbesök inplanerat i Tidaholm, något jag verkligen ser fram mot.

Härliga hälsningar!

Helen Sjöholm

MUSIKHÖGSKOLAN INGESUND

SOMMARKURS 2009

- « 13-18 juni **Rösten och Feldenkraismetoden**, 3 hp
Kursansv. Berit Norberg
- « 3-9 augusti **Alexanderteknik**, 3 hp
Kursansv. Anna Åkerlind
- « 3-8 augusti **Flöjtmani**, 7,5 hp + 7,5 hp
Kursansv. Torleif Ander
- « 8-14 augusti **Saxofonkurs med Rolli'n Phones**, 3 hp + 3 hp
Kursansv. Tove Nylund
- « 8-14 augusti **Saxofon - Solo och ensemblespel**, 5 hp
Kursansv. Martin Eriksson

För kursfolder kontakta
tel. 0570-385 26
e-post: info@imh.kau.se
www.imh.kau.se

Kontaktperson: Dag Bjalaand
e-post: dag.bjalaand@imh.kau.se

Adress:
Musikhögskolan Ingesund
671 91 Arvika.

MUSIKHÖGSKOLAN
INGESUND

Anmälan senast 15/5 -09

SOMMARKURSER

Musik i Halland 2009

JAZZ

Grundkurs i Jazzimprovisation

För Dig som är mellan 15-20 år

29 juni-4 juli

Symfoni Orkester

För Dig som är mellan 12-16 år

22-29 juni

Anmälan och mer info
hittar Du på

www.musikihalland.se

Eller kontakta
Bo Ingemarsson, 035-177974
bo.ingemarsson@musikihalland.se

Femårsjubileum för Mimers Trumpetfestival

I månadskiftet februari/mars arrangeras den stora Mimers Trumpetfestival i Kungälv. Nytt för i år är att man bjudit in lärare och elever från både Norge och Danmark.

- Vi har elva anmälningar från Oslo just nu, två lärare och nio elever, berättar kursledaren Claes Willig, som räknar med nytt deltagarrekord.

Premiärrädet var man 47 deltagare, ifjol hade antalet växt till ett hundratal och nu kalkylerar man med upp mot 120 trumpetare på plats.

Förutom Claes Willig, Kungälvskulturskola/Ale musikskola, är festivalens huvudpedagoger Claes Tilly, Linköpings musikskola, och Arne Bäckvall, Marks kulturskola.

- Vi har känt varandra sedan musikskolan och vi har jättestort stöd av varandra, säger Willig.

Som gästpedagoger kommer Erik Mattisson och Torbjörn Väre från Göteborgsoperan samt den internatio-

nellt verksamme trumpetartisten Salomon Helperin. Jubileumssolist är Magnus Johansson och som konferencier ser vi Kikki Aurell.

- Vi delar ut noter till respektive brasspedagog i skolorna och de gör ett fint grundarbete med sina elever inför festivalen. Det är också en fin tradition att pedagoger kan dela med sig av sina erfarenheter i work shops och clinics.

För första gången är RUM medarrangör för Mimers Trumpetfestival, något som Claes Willig är glad för.

- RUM är väldigt viktiga, de är ett stort stöd till oss och jag vill skicka ett tack till distriktskonsulent Kajsa Persson, som gör ett fint jobb.

Text: Nils Ågren
Foto: Kristin Lindell

Salomon Helperin är en av gästpedagogerna på årets upplaga av Mimers Trumpetfestival.

Brassfrossa i Uppsala Konserthus

En jättelik brassensemble med elever från stora delar av landet och även från Norge. Dessutom får eleverna lyssna till en av världens främsta brassensembler - Mnozil Brass från Wien.

Brassfrossan arrangeras helgen 7-8 mars av Kulturskolan i Sigtuna i samarbete med Musik i Uppland. Helgen inleds med att äldre elever, som spelat fem år eller mer, bildar en stor brassensemble under ledning av norske tubasolisten Øystein Baadsvik. Även Linnékvintetten från Musik i Uppland medverkar.

Senare på lördagen ges möjligheter för elever som spelat 3-5 år att ansluta till brassensemblen och på söndagen utökas ensemblen med alla nybörjare och de som endast spelat något år.

- Vi har fått in anmälningar från många olika håll och det är inte otänk-

bart att det blir 200 ungdomar som kommer att spela ihop, berättar Walter Brolund, verksamhetsledare på Kulturskolan i Sigtuna.

Eleverna spelar tillsammans och i olika konstellationer i foajéerna på Uppsala Konserthus innan det på söndag eftermiddag är dags för konserten med Mnozil Brass, som består av sju virtuoser som inte bara är fantastiskt skickliga utan även väldigt humoristiska.

- Det blir en häftig grej för ungdomar att få träffa och spela ihop med Øystein och samtidigt få gå och se på en fantastisk brassensemble som spelar med

Mnozil Brass. mycket humor, utfört på absolut högsta nivå, säger Brolund.

Arrangemanget medfinansieras av Musik i Uppland, som bjuder samtliga deltagare i kursen på entrén till konserten med Mnozil Brass.

- Det är fantastiskt. Alla som är intresserade har möjlighet att gå, det är vi inte vana vid.

Text: Nils Ågren
Foto: Julia Wesely

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Estetiska utbildningar – sök nu!

Danslinje
Scenisk sång
Musiklinjen Kapellsberg
Musikhandledarlinjen
Allmän kurs musik

Ansökan: 20/3 Dans, Scenisk sång, Musiklinjen
15/4 Musikhandledarna • 15/5 Allmän kurs

www.hfs.se

Härnösands
FOLKHÖGSKOLA

Årets rikskonferens i Skellefteå

För den som vill ligga i framkant - det handlar om skol-utveckling och ledarskap. Där har ni rubriken på SMoK:s rikskonferens i Skellefteå, 25-27 mars. Som vanligt är konferensen fylld av intressanta föreläsningar.

- I år kan man säga att en av de saker som vi tycker är viktigt och som vi har satsat på är ledarskapet, säger Sune Johansson, programansvarig för rikskonferensen.

Cecilia Wikström (fp), vice ordförande i riksdagens kulturutskott, inledningstalar och ger alliansens syn på det nya kulturpolitiska programmet. Därefter berättar Tobias Harding, sekreterare på Kulturutredningens sekretariat, om utredningen.

Sylvia Carlsdotter, Simrishamn, föreläser om kulturgaranti; Bibbi Olsson, handläggare på Kulturrådet, berättar om Skapande skola och Claes Eriksson, fil.dr i musikpedagogik och docent i pedagogik vid Högskolan i Halmstad, talar om estetiska läroprocesser i skolan.

Anders Härdevik, Kolbäck, är rektor på en skola som på kort tid gått från mycket låg måluppfyllelse när det gäller personalens trivsel, elevernas betyg och trivsel till att på samtliga plan uppnått mycket goda resultat. Han har också skrivit boken "Tur för skolan - att den är obligatorisk" där han sammanfattar sina tankar, idéer och metoder.

"Det blir alltid som man tänkt sig", säger Olof Röhlander, som menar att har man bara rätt attityd så blir det så. Olof Röhlander är licensierad mental tränare, diplomerad målbildstränare och certifierad coach. Dessutom ordförande i Riksförbundet för mentala tränare.

Bagatell 5

Akustiskskärmar

Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglas-system.

- Akustiskskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustiskskärm på notställs fot 1080 kr (exkl. moms)

www.bagatell.se - 013-527 50

MR TOURETTE

SMoK har som bekant under flera år jobbat med PASCAL-projektet, kring funktionshinderad tillgänglighet till musik- och kulturskolornas verksamhet. Som ett inlägg i det arbetet kommer Pelle Sandstrak med en version av sin föreläsning "Mr Tourette och jag", som också är titeln på hans omtalade bok - som även är på väg att bli film.

Under flera år av tics, tvångsmässiga handlingar och ritualer fick han till sist veta vad det var för fel på honom. Nu är han så frisk som han vill bli - för han vill inte bli sjukligt normal - och reser runt i Europa och Nordamerika med sin föredragsföreläsning.

- Han är otroligt lärorik att lyssna till och det är värt att åka på konferensen bara för hans skull, säger Sune Johansson, som berättar att förberedelserna gått bra.

- Det har varit kul att jobba med Skellefteåborna. Britt-Marie Nyström, rektor på musikskolan, är väldigt på alerten och jag är övertygad om att allt kommer att bli fint. Britt-Marie har också berättat att hon svarar för lite överraskningar när det gäller maten.

VINNARE, AMBASSADÖR OCH OST
SMoK-ambassadören Helen Sjöholm lämnar över till ny - än så länge hemlig - ambassadör. Som vanligt blir det utställare och naturligtvis ska Årets musik/kulturskola och Årets projekt utses. Fjolårets vinnare, Kulturskolan i Mark, är förstas på plats och visar upp sig.

- Det ska också bli spännande att få uppleva när Skellefteå musikskola, som är en stor och intressant skola, visar upp sig på olika sätt, säger Sune.

Ni som var med i Uppsala ifjol minns kanske att vi fick en bit ost under avslutningen. Nu kommer vi att få se hur den tillverkas, det blir nämligen ett besök på Ostens Hus i Burträsk.

På rikskonferensen i Uppsala var vi 180 deltagare och Sune Johansson ser ingen orsak till att det skulle bli färre i år.

- Jag tycker att det är otroligt viktigt för oss alla att få träffas och utbyta erfarenheter. Det känns som om den här konferensen bara blir viktigare och viktigare.

Har du inte anmält dig så kan vi meddela att senaste anmälningssdag är 16 februari. En sista sak ska vi också påminna om:

- Boka resan i tid, då blir det billigare, hälsar Sune.

Vi ses i Skellefteå!

Text: Nils Ågren

Foto: Peter Knutson (Cecilia Wikström)

Foto: Ann-Elin Wang (Pelle Sandstrak)

Cecilia Wikström.

Olof Röhlander.

Pelle Sandstrak.

Foto: Rikskonserter

3 MA bjuder på musikalisk väv

3 MA är ett unikt samarbete mellan tre afrikanska musiker, oudspelaren Driss El Maloumi från Marocko, korospelaren Ballaké Sissoko från Mali och Rajery, som spelar vahila (en tubharpa), från Madagaskar. Med traditionella instrument från sina olika musikkulturer skapar de en unik, tät och spännande väv av musikalisk kommunikation. Känsla och uppfinningsrikedom blandas med influenser från många olika musikaliska traditioner. I ett arrangemang av Rikskonserter ger trion konserter på ett tiotal orter runt om i landet under februari.

Afro-fusion från Zimbabwe

Music Crossroads Southern Africa är en tävling för unga musiker i södra Afrika. Den genomförs i Zimbabwe, Malawi, Tanzania, Moçambique och Zambia. Från den tre dagar långa finalfestivalen hämtar Rikskonserter varje år en grupp för en längre turné i Sverige. 2009 heter den gruppen Gwarimba. De sex killarna i Gwarimba kallar sin musik för afro-fusion och grunden utgörs av afrikanskt slagverk. Här finns också trummor, elbas, elgitarr och keyboard. Sammantaget blir det en oerhört svängig mix av afrikanska rytmer, funk och pop. Gwarimba gör en mängd spelningar under en intensiv tvåveckorturné i februari.

Foto: Peter Ahlborn

Kulturrådet satsar på musiklivets utveckling

Musik- och scenkonstinstitutionerna i Sverige får dela på närmare 760 miljoner kronor i verksamhetsbidrag under 2009. Kulturrådet vill stärka utvecklingen inom musikområdet, och satsar bland annat på operaverksamhet runt om i landet och på Norrköpings symfoniorkester, kammarorkestern Musica Vitae, Jönköpings Sinfonietta och Västerås Sinfonietta. Man prioriterar i år institutioner som arbetar med barn och unga. Därför ökas bidragen för regional musikverksamhet i Stockholm och Dalarna, samt till verksamheten vid till exempel Stockholms Stadsteater, Byteatern i Kalmar, Västerbottensteatern, Länsteatern på Gotland och Teater Halland.

Coca Cola gillade inte elevernas rockmusikal

Tanken med musikalen "Pastor Janssons miljöbröda", som är ett samarbete mellan Sundsvalls flickkör och en grupp skolelever från Timrå, var att göra publiken mer miljömedveten. Ett inslag i musikalen är ett klipp från SVT-filmen "Heligt vatten" där Coca Cola framställs som ansvarig för att många byar i Indien i dag lider av vattenbrist. Inslaget gillades inte av Coca Cola i Sverige, som kontaktade manusförfattaren Ingela Dahlin, som i sin tur bjöd in storföretagets informationschef och miljöansvarige till en debatt.

– Det här är folkbildning när den är som bäst, att unga tjejer med musik och teater skapat debatt, säger Karin Ekermann från Studiefrämjandet, som också deltog i debatten.

Dagbladet

Uppåt för dansen

Aldrig tidigare i Dansnät Sveriges 5-åriga historia har så många människor sett så många föreställningar som under 2008. En publik på 11 236 personer har sett 10 produktioner som turnerat med sammanlagt 67 föreställningar till 18 städer. Turnéerna har möjliggjort att svenska och internationella grupper har kunnat anställa totalt 32 dansare och 2 814 personer har deltagit på workshops, publiksamtal och föreläsningar i samband med föreställningarna.

I år utökas Dansnät Sverige med ytterligare två parter: Dans i Sydost och Uppsala Konsert & Kongress. Dansnät Sverige finns då representerat i Västerbotten, Västernorrland, Gävle, Västmanland, Uppsala, Stockholm, Linköping, Jönköping, Västra Götaland, Halland, Södra Småland, Kalmar, Blekinge och Skåne. Dansnät Sveriges verksamhet bedrivs med stöd av Statens Kulturråd.

Två musiker från Kina

Författaren och kinakännaren berättar Cecilia Lindqvist, som skrivit den prisade boken Qin, berättar om kinesisk musik och instrument och två klassiska musiker står för den musikaliska illustrationen. Deng Hong spelar det sjusträngade instrumentet Qin, Chen Shasha spelar flöjten xiao och Jergöken xun. Alla dessa instrument har anor från minst tre tusen år och de har under hela denna tid varit högst levande inom den kinesiska kulturen. Båda musikerna är anställda vid den mycket högt renommerade National Orchestra i Beijing, en av landets absolut främsta. De befinner sig ofta på turnéer utomlands, men konserter med enbart qin och xiao är ovanligt. I ett arrangemang av Rikskonserter turnerar trion runt landet under mars.

Den Hong, Foto: Rikskonserter

Foto: Mikki Anagrus

Jazz i Sverige-artist 2009

Josefine Lindstrand heter årets Jazz i Sverige-artist. 11 februari landar Jazz i Sverige-cd:n "There will be stars" på diskarna och med den i bagaget väntar en lång rad konserter, både i Sverige och utomlands. Josefine Lindstrand är född 1981 i Örebro och utbildad på Rytmsk Musikonservatorium i Köpenhamn, där hon gick på musikerlinjen under fem år. Sedan 2007 bor hon i Stockholm. Lindstrand är sedan några år tillbaka ett etablerat namn på den internationella jazzscenen. Till exempel jobbar hon regelbundet med den brittiske pianisten och kompositören Djanop Bates i olika konstellationer, hon medverkar på den amerikanske pianisten Uri Caines cd-skivor The Othello Syndrome och The Classical Variations, hon fick en Danish Music Award för årets vokalplatta 2005 med gruppen Sekten och hon spelar piano och sjunger med den svenska popartisten Maia Hirasawa.

Foto: Zack Arias

Lovell Sisters från Georgia

Jessica, Megan och Rebecca heter de tre Lovell Sisters från den nordamerikanska södern. I sin musik förenar de country, folk och singer/songwriter-traditionen med tät stämsång och fyndigt spel på fiol, dobro och mandolin. Lovell Sisters har börjat lägga USA för sina fötter och dessutom redan gästspelat här och var i Europa. 2005 kom debutplattan, strax efter att trion vunnit en stor radiotävling för musicerande ungdomar hemma i USA. Lovell Sisters är en ung, spännande trio som kommer att låta tala om sig i många år framåt och i ett arrangemang av Rikskonserter gör de en tio dagar lång turné i Sverige.

Foto: Krause Johansen

Mnozil Brass med värme och humor

Mnozil Brass är sju skickliga musiker från Wien i en virtuös och galen helaftonsföreställning. De sjunger nästan lika bra som de spelar, och de får publiken att jubla. De ger 120 konserter om året världen över och säger själva att de spelar alla sorters brassmusik för alla sorters människor - "vi antar varje utmaning, ingen ton är för hög för oss, ingen läpp för öm, ingen musiksort för usel". Förutom ett virtuöst musikanteri bjuds ett välregisserat artisteri, präglad av värme och humor. Mnozil Brass öppnade 2007 års festival i Salzburg med ett framträdande jämte Mozarteumorkestern, som sändes direkt i österriksk tv. Nyligen har de framträtt i Australien, Taiwan och Japan. Under en dryg vecka i mars turnerar de i Sverige i Rikskonserterns regi.

Skivbolagen måste snabba på utvecklingen

Under lång tid har de stora skivbolagen gjort sitt material tillgängligt i det kundovänliga WMA-formatet, vilket kan förmodas ha ökat illegal fildelning. Det hävdar Mikael Ölander som är VD för Nordens ledande e-handlare inom underhållning, CDON. I ett försök att få bättring slänger han nu ut alla WMA-filer och säljer endast det användarvänliga MP3-formatet.

– Skivbolagen måste se till att det finns legala nedladdningsalternativ i MP3-format. Om skivbolagen inte har lagliga alternativ som fungerar blir det omöjligt att vända den negativa försäljningstrenden för

musikbranschen. Det är endast med lagliga alternativ vi kan få bukt på den illegala nedladdningen och här har musikindustrin agerat alldeles för långsamt, säger Ölander.

MTG Online

Kopieringskyddet slopas i iTunes

Slopas kopieringskydd på musik i nätmusikbutiken iTunes var den största nyheten som kom under Apples sista öppningsanförande på datormässan Macworld i San Francisco. iTunes är i dag den största digitala musikbutiken i världen med över 75 miljoner kunder som köper musik digitalt. Sedan starten 2003 har Apple sålt 6 miljarder låtar via iTunes. Men sedan starten har musiken i iTunes varit kopieringskyddad. Ett krav från skivbolagen som velat motverka piratkopiering av musik. I januari meddelade Apple att all musik på iTunes kommer att bli fri från kopieringskydd. Nu kan man välja bland åtta miljoner låtar utan drm-skydd och inom en månad lägger Apple till ytterligare två miljoner låtar.

Aftonbladet

Trio Stravaganti. Foto: Mats Bäcker

Trio tur och retur - en musikalisk resa

Klassisk musik från 1500-1750 kallas ofta "tidig". Här finns till exempel både kändisar som Bach och Händel och de lite äldre Vivaldi, Corelli och Schütz. Trio Stravaganti är en ung trio med fokus just på den tidiga musiken och utifrån den skapar de ett kraftfullt spel som fascinerar och berör såväl unga som gamla. Trio Stravaganti består av Anna Pertrini, blockflöjt, Tore Eketorp, gamba och Christian Kjos, cembalo. 2007 vann de tävlingen Ung och Lovande i Västerås. Tillsammans med regissören Elisabet Ljungar har de tagit fram ett program för elever mellan 9 och 12 år. Med musik från idag som är lika aktuell idag. Genom Rikskonserter turnerar trion runt om landet i februari och mars.

Ny nationell ungdomsorkester

Vänersborg kan bli basen för en nyskapad nationell ungdomsorkester.

– Vi har ingen egen finansiering för en sådan orkester, men vi har förutläggningarna, säger kultur- och fritidschef Håkan Alfredsson som har skrivit till regeringen för att få igång en dialog om statligt stöd.

Arbetsnamnet är Sveriges nationella ungdomssymfoniorkester, en ensemble för ungdomar i åldern 14-21 år. Där skulle de duktigaste ungdomarna i landet kunna spela på en högre nivå än vad som är möjligt i lokala och regionala sammanhang. Spontan stöd för tanken om en nationell ungdomsorkester har man fått av Göteborgssymfonikerna, Högskolan för scen och musik i Göteborg och från Rikskonserterns vd Björn W. Ståhne.

ttla.se